

Parashas Miketz

Recognize The Miracle

The Gemora (Shabbos 21b) records a famous dispute between Beis Shammai and Beis Hillel concerning how many Chanukah candles to light each night. Beis Hillel light as we do, one candle the first night, adding one each successive night until reaching eight on the final night. Beis Shammai light eight the first night, diminishing one each night until left with one the last night. Rav Eliyahu Dessler explains the reason behind the dispute. The two sides have different opinions about whether a person's performance of the mitzvos of Chanukah is superficial or more deeply rooted. When one looks at the holiday superficially, he is most excited in the beginning. Then as the eight days of Chanukah continue, his excitement diminishes as he becomes accustomed to the holiday. That is the view of Beis Shammai. Beis Hillel, on the other hand, relates to a deeper performance of the mitzvos. One who serves Hashem with all of his heart and soul is constantly striving to get closer to Him. Each day of the holiday, he probes for a new insight, a deeper understanding, and a better appreciation of the miracles. This person finds his happiness increasing daily as he grows in his *Avodas Hashem* (service to Hashem). He begins with one candle the first day, and adds one each day, symbolizing his increasing happiness with each passing day of Chanukah.

Kinderlach . . . We light the Chanukah menorah according to the view of Beis Hillel, increasing the number of candles each day. This shows that our happiness increases each day. How can we increase our happiness? By following Rav Dessler's interpretation of Beis Hillel. Learn something new about Chanukah each day. Share it with Abba and Imma at candle lighting time. Each day you will have a new insight and a new appreciation of the miracles of Chanukah. What could be happier than that?

Provisions for the Journey

Pharaoh's dreams foretold seven years of plenty in Mitzraim, followed by seven years of famine. What was Yosef's advice? "Let Pharaoh appoint overseers on the land and work quickly during the seven plentiful years. Gather all the food during the upcoming good years and store it under Pharaoh's authority" (Bereshis 41:34-36). The people of Mitzraim had seven years of famine ahead of them; therefore, they had to store up provisions while they were able.

This cycle of gathering for a future time when there will be no provisions is simi-

lar, in a certain sense, to a person's stay in this world. Now are the "years of plenty". Now is the time when mitzvos are readily available. When we move on to the next world, we will be able to enjoy the fruits of our labors. However, there will be no more mitzvos to gather.

The Gemora (Kesuvos 67b) relates a compelling story about Mar Ukva. He was at the very end of his life. What did he ask for? His *tsedaka* records. They were brought to him; he examined them and saw that he had given 7000 *dinrei sianki* – quite a respectable sum of money – to *tsedaka*. However, he was concerned. "The provisions are small, and the road is long," he said. Perhaps he did not have enough mitzvos for the long journey in *Olam Habbo*. He arose and gave half of his money to *tsedaka*. He knew that now is the time to gather mitzvos. Later will be too late.

*Kinderlach . . . We should all live to the nice ripe old age of 120. That seems like a long time. It is. However, 200 years is longer than 120. Can you imagine living 500 years? A thousand years is called millennia. Three thousand eight hundred years ago was *Matan Torah*. That was a very long time ago. The whole world is 5765 years old. That is all of time, as we know it. However, it is nothing compared to eternity. *Olam Habbo* is forever. That is a very, very, very long time. This is what Mar Ukva meant when he said, "The road is long." The mitzvos that we gather here give us unbelievable pleasure over there - forever and ever. Once we arrive there, we can no longer gather mitzvos. Our time here is short, compared to eternity. Use your time wisely. Store up as many provisions as you can for the long road ahead.*

Only Pure Oil

The miracle of Chanukah: one flask of pure oil, normally just enough for one day, burned eight days. Rav Moshe Feinstein asks (in the name of the Re'ame) the following question. Hashem does not like (so to speak) to perform miracles. Since the entire congregation was *tomei* (impure), it was permissible to light the menorah with *tomei* oil. Why then did Hashem perform a miracle, making the *tahor* (pure) oil burn, when the *tomei* oil could have been burned in its place? The answer to this question begins in the very beginning of the Torah.

"There was darkness on the face of the deep" (Bereshis 1:2). The Medrash explains that darkness was the *golus* (exile) of Yavan (Greece), who darkened the eyes of Klal Yisrael with their *gezeiros* (decrees against the mitzvos) [Bereshis

Rabba 2:4]. What darkness did Yavan bring? The ancient Greeks are usually regarded as an "enlightened" society, excelling in architecture, philosophy, and sport. However, their field of vision was limited. They saw nothing Divine in the creation. Klal Yisrael's service to Hashem disturbed their illusion that man was the greatest power. Therefore, they set out to force Hashem out of the picture.

They outlawed the observance of Shabbos, Bris Milah, and Kiddush Ha'chodesh. Shabbos testifies that Hashem created the world. Kiddush Ha'chodesh demonstrates holiness in time. Bris Milah shows that our bodies are to be used for serving the Almighty. These three mitzvos exemplify Hashem's presence in the world, therefore the Yevanim wanted to stamp them out. They entered the Beis HaMikdash, plundered it, and defiled its purity.

Their rule spread spiritual darkness throughout the land of Israel. Most Jews became *Misyavim* (Hellenists), joining the Greek way of thinking. Loyal Jews were afraid to protest, until there Mattisyahu and his sons arose. These twelve Chashmonayim stood up for the honor of Hashem and His Torah. They began a revolt, which eventually led to the overthrow of Greek rule in the Holy Land. They expelled all of the evil and brightened the darkness. They purified the Beis HaMikdash and lit the menorah.

Rav Moshe explains that they could not be lenient and allow the use of *tomei* oil at such a time, when evil forces sought to destroy the holiness of our nation. This small amount of oil was the beginning of a new era of purity and holiness. The spiritual light of the menorah would shine for millennia. Therefore, only the purest oil could be used. Never mind that it was small in quantity. Mattisyahu and his sons were also small in quantity, yet the succeeded in spreading great light in the darkness. Why? Because they were absolutely pure in quality. So too the pure oil, spread, and continues to spread spiritual light throughout Klal Yisrael.

*Kinderlach . . . The miracle of Chanukah is an inspiration to all of us. We have the power to push away the darkness that surrounds us. Our Torah learning, mitzvos, and acts of kindness can light up the world. However, we must guard their purity. What we see, hear, read, and say must be *tahor*, without even a trace of *tumah*. Be on the lookout for books, magazines, music, and electronic gadgets that contain improper material. Guard your mouth to say only words of purity. Keep yourself as pure as the oil. B'ezrat Hashem *kinderlach*, your light will shine forever.*

הגדרת לבנר

פרשת מקץ

שמן טהור בלבנר

נס חנוכה: פך אחד של שמן טהור, שמספיק בדרך כלל ליום אחד, הספיק לשמונה ימים של בעירה. הרב משה פיינשטיין שואל (בשם הרא"ם) את השאלה הבאה: ה' לא אוהב, כביכול, לעשות נסים. ומכיוון שכל הציבור באותו זמן היה טמא, מותר היה להדליק את המנורה בשמן טמא. מדוע, אם כן, עשה ה' נס כדי שהשמן הטהור ידלק שמונה ימים, כאשר אפשר היה להשתמש בשמן טמא במקומו? התשובה לשאלה זו טמונה כבר בהתחלת התורה:

"וחושך על פני תהום" (בראשית א', ב'). המדרש מסביר שחושך היא גלות יוון, שהחשיכה את עיניהן של ישראל בגזירותיה (בראשית רבה ב', ד'). איזה חושך עלינו יוון? הרי בדרך כלל רואים את יוון העתיקה כחברה "נאורה", שהצטיינה באדריכלות, בפילוסופיה ובספורט. אך תחום ראייתם היה צר: הם לא ראו שום דבר אלוקי בבריאיה. ועבודת ה' של ישראל הפריעה להם, משום שהיא סתרה את האשליה שלהם שהאדם הוא הכוח החזק ביותר בעולם. ולפיכך, הם החליטו לסלק את התורה והמצוות – את עבודת ה' – מן העולם.

הם אסרו את שמירת השבת, את קיום ברית המילה, ואת קידוש החדש. השבת מעידה על כך שה' ברא את העולם; קידוש החדש מבטא את הקדושה של הזמן. ברית המילה היא הצהרה שגופנו נברא כדי לעבוד את ה'. שלוש מצוות אלה מבטאות את נוכחותו של ה' בעולם, ולכן היוונים בחרו להלחם דווקא בהם. הם נכנסו לבית המקדש, בזוהו וטמאו אותו.

שלטונם הפיץ חושך רוחני בכל ארץ ישראל. רוב היהודים נעשו למתיוונים, כלומר החלו להתנהג ולחשוב כמו היוונים. יהודים הנאמנים לדתם פחדו למחות, עד שקמו מתתיהו ובניו. שנים עשר חשמונאים אלה קמו להלחם על כבוד ה' ועל כבוד תורתו. הם פתחו במרד, שהוביל בסופו של דבר למיגור היוונים מארץ ישראל. הם גירשו את שלטון הרשע והאירו את החושך. הם טיהרו את בית המקדש והדליקו את המנורה.

הרב משה פיינשטיין מסביר שהם לא יכלו להקל ולהשתמש בשמן טמא בתנאים כאלה, כאשר כוחו הרשע שאפו להשמיד את קדושת עמנו. כמות קטנה זו של שמן היתה התחלה של תקופה חדשה של טהור ושל קדושה. האור הרוחני שהפיצה המנורה היה עתיד להאיר לאלפי שנים. ולפיכך, אפשר היה להשתמש רק בשמן טהור – והכמות לא משנה. מתתיהו ובניו גם כן היו קטנים במספרם, אך הצליחו להפיץ אור גדול. מדוע? מכיוון שהם היו טהורים לגמרי. וכך גם השמן הטהור הפיץ וממשיך להפיץ אור רוחני בעם ישראל.

ילדים יקרים...

נס חנוכה משמש לכולנו מקור השראה וחיוק. יש לנו הכוח לגרש את החושך שסביבנו. לימוד התורה שלנו, שמירת המצוות ומעשי החסד יכולים להאיר את העולם. אך עלינו להקפיד על כך שהם יהיו טהורים. כל מה שאנו רואים, שומעים, קוראים ואומרים חייב להיות טהור, בלי אפילו שמץ של טומאה. הישמרו מספרים, מעיתונים, ממוסיקה וממכשירים אלקטרוניים שעלולים להכיל דברים שאינם מתאימים לנו. שימרו על פיכם שיאמר רק דברים טהורים. הקפידו להיות טהורים – כמו השמן. ובעזרת ה', ילדים, יאיר אורכם לעד.

להכיר בנס

ישנה מחלוקת מפורסמת בגמרא (שבת כ"א, ע"ב) בין בית שמאי לבית הלל לגבי כמה נרות חנוכה יש להדליק בכל לילה. אנחנו נוהגים כמו בית הלל. נר אחד בלילה הראשון, כל לילה מדליקים נר נוסף, עד שמגיעים לשמונה נרות בלילה האחרון. בית שמאי

מדליקים שמונה נרות בלילה הראשון, ובכל לילה מפחיתים אחד עד שמגיעים לנר אחד בלילה האחרון. ר' אליהו דסלר זצ"ל מסביר את הסיבות העומדות מאחורי מחלוקת זו. לשני הצדדים יש דעות שונות בשאלה האם קיום מצוות חנוכה אצל האדם הוא שטחי או עמוק יותר. מי שמסתכל על החג באופן שטחי, מתלהב במיוחד בהתחלה. ככל שחולפים ימי החנוכה, התלהבותו פוחתת משום שהוא כבר מתרגל לחג. זוהי גישת בית שמאי. בית הלל, לעומתם, מתייחסים לרובד עמוק יותר של קיום המצוות. מי שעובד את ה' בכל לבו ונפשו, משתדל כל הזמן להתקרב אליו יותר ויותר. בכל אחד מימות החג, הוא מחפש הבנה עמוקה יותר, הערכה רבה יותר לניסים שפרו. אדם זה מרגיש בכל יום שמחתו גדלה ככל שהוא גדל ומתקדם בעבודת ה' שלו. הוא מתחיל עם נר אחד ביום הראשון, וכל יום מוסיף עוד אחד, לסמל את שמחתו ההולכת וגוברת עם כל יום נוסף של חג החנוכה.

ילדים יקרים...

אנחנו מדליקים את החנוכה כמו בית הלל, ומגדילים את מספר הנרות בכל יום. זה מראה שהשמחה שלנו גדלה כל יום. כיצד נוכל להגדיל את שמחתנו? על ידי כך שנלך בעקבות הסברו של הרב דסלר לשיטת בית הלל, ונלמד בכל יום משהו חדש על חנוכה. אח"כ, בהדלקת הנרות, נספר את החידוש שלמדנו לבני המשפחה. בכל יום תהיה לנו הבנה חדשה והערכה עמוקה יותר לניסי חנוכה. היש משהו משמח יותר מזה?

צידה לדרך

חלומותיו של פרעה בישרו על שבע שנות שבע במצרים, שלאחריהם יבואו שבע שנות רעב. מה היתה עצתו של יוסף? "ויפקד [פרעה] פקידים על הארץ וחיימש את הארץ מצרים [שיעבדו שם בזריזות] בשבע שני השבע ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות הבאות האלה ויצברו בר תחת יד פרעה" (בראשית מ"א, ל"ד-ל"ו). למצרים היו צפויות שבע שנות רעב, ולכן היה עליהם לאגור את המזון כל עוד יכלו לעשות כך.

איסוף מזון לזמן בעתיד שבו לא יהיה מזון בנמצא, דומה במידה מסוימת לשהותו של האדם בעולם הזה. כעת הם "שני השבע". זהו הזמן שבו ניתן לאסוף מצוות מכל הבא ליד. כאשר נעבור לעולם הבא, נוכל ליהנות מפירות מעשינו בעולם הזה, אך אז כבר לא תהיה עוד אפשרות לצבור עוד מצוות.

הגמרא (כתובות דף ס"ז ע"ב) מספרת סיפור על מר עוקבא. כשהוא כבר נטה למות, הוא ביקש את רשימות הצדקה שנתן. הביאו לו אותן, והוא בדק אותן וראה שהוא נתן 7000 דינרי סיאנקי – סכום מכובד מאוד – לצדקה. אך הוא עדיין היה מודאג. "הצידה מועטה, והדרך ארוכה", אמר. אולי אין לו עדיין די מצוות עבור הדרך הארוכה בעולם הבא. הוא קם ונתן חצי מכספו לצדקה. הוא ידע שכעת הזמן לאסוף מצוות, כי אחר כך יהיה מאוחר מדי.

ילדים יקרים...

יהי רצון שנחיה עד מאה ועשרים שנה – זמן ארוך מאוד. אך מאתיים שנה הם זמן ארוך עוד יותר. האם אנו יכולים לתאר לעצמנו חיים עד 500 שנה? ומה עם אלף שנים? מתן תורה היה לפני שלושת אלפים ושמונה מאות שנה, שהם בהחלט זמן ממושך ביותר. העולם כולו קיים חמשת אלפים, שבע מאות ושישים וחמש שנים, וזה כל הזמן בעולם, כפי שהוא ידוע לנו. אך כל אלה הם שום דבר יחסית לנצח. העולם הבא הוא נצח, וזה זמן מאוד מאוד מאוד ארוך... ולכן התכוון מר עוקבא כאשר הוא אמר "הדרך ארוכה". המצוות שאנו אוספים כאן יתנו לנו עונג שלא ייאמן שם – עונג שיימשך לנצח. כאשר נגיע לשם, לא נוכל עוד לאגור מצוות. זמננו כאן קצר מאוד, יחסית לנצח. השתמשו בזמן שלכם בתבונה. איספו צידה לדרך ככל שתוכלו – לדרך הארוכה המצפה לכם.